

Roeken in Groningen. — De stad Groningen heeft groote aantrekkelijkheid voor roeken. Niet minder dan een viertal kolonies kan men er heden vinden. Deze komen uitsluitend aan grachten en op pleinen voor. Zeer opmerkelijk is het, dat men er geen enkele in het fraaie Noorderplantsoen vindt, hoewel het geschikte plaatsen in overvloed er voor aanbiedt. Bij voorkeur hebben de vogels voor het nestelen olmen gebruikt. Kastanjes, zelfs in de onmiddellijke nabijheid daarvan, als zijn die ook voldoende hoog, vallen veel minder in den smaak.

Den 1sten Mei kwam ik langs de Hooge der Aa, een gracht, waar ook een kolonie in iepen was, en zag dat een roek in fladderend-zwevende houding aan het oppervlak van een olmenkruin een twijg afbrak, om er mede naar zijn nest te vliegen.

Den volgenden morgen kwam ik er weer langs en vond nu alle nesten uitgestooten op de straat liggen. 't Bleek me, dat ze in hoofdzaak uit afgebroken, levende twijgen van een d. M. of vier lengte waren opgebouwd. Vooral beukentakjes trof ik er onder aan, doch ook die, welke van olmen afkomstig waren.

Toen ging ik eens kijken naar het Martinikerkhof, waar ook een kolonie is. Onder de boomen, uitsluitend olmen en kastanjes, vond ik vrij wat nest-materiaal liggen en 't bleek, dat ook hier voor de verzameling ervan de beuken het in de eerste plaats hadden moeten ontgelden al waren ook olmen en eiken niet geheel gespaard gebleven. Begrijpelijkerwijze waren alle takjes zoo goed als zonder blad.

't Feit, dat de roeken het meest beukentwijgen hadden gebruikt, deed de vraag bij me rijzen, of de oorzaak hiervan niet daarin moet gezocht worden, dat deze weinig vertakt en zeer buigzaam, ja zelfs bij het afrukken meestal reeds ietwat gebogen zijn en dus heel handelbaar materiaal opleveren.

Dat zelfs daar, waar olmen en kastanjes onmiddellijk bij en tusschen elkaar staan, zooals op het Martinikerkhof, deze groote boomen-nestelaars toch het meest gebruik maken van de iepen, lijkt me mede hieruit te verklaren, dat tijdens het maken der nesten de kastanjes reeds vrij wat, voor het bouwen lastige, blaren dragen en de olmen niet.

Winschoten, Juni 1918.

W. W. SCHIPPER.

Nieuws uit Groningen. — Den 26en Juni heb ik bij O. Hoogebrug bij Groningen aan het Damsterdiep gevonden het *Akkerklokje* (*Campanula rapunculoides* L.), als vrij zeldzaam vermeld. Verder komt op een $\frac{1}{2}$ uur afstands van Groningen voor de *Keveorchis* (*Listera ovata*) in het veengebied ten W. van de Paterwoldsche weg in een boschje. Er stonden maar 4 stuks.

Dan nog eenige afwijkingen:

Dit jaar kwamen op een grasland veel witte koekoeksbloemen (*Lychnis flos cuculi*) voor, ook heb ik eenige witte exemplaren van een *Carduus*soort aangetroffen en fasciaties bij paardebloem. Bij dopheide kwamen doorgroeiingen voor. Een apart plantje vertoonde daarbij nog de eigenaardigheid, dat de urtjes veranderd waren in 10 losse blaadjes. Komt dit meer voor? Ten slotte nog een afwijking bij de gewone Pinksterbloem. Ik heb namelijk eenige plantjes gevonden, die uit een rozetje bestonden, waaruit een geheel onbebladerden en ongedeelde steel opkwam, die een of twee bloempjes droeg. Naar men mij vertelde, moet dit zeldzaam voorkomen, maar ik heb er dit voorjaar vele aangetroffen.

Groningen.

F. KOSTER.

Lipoid-theorie. — In verband met het artikel van den heer Dorsman over de Brakwateroliep, kan ik meedeelen, dat voor schijnbare afwijkingen van turgor- en plasmolyse-wetten, dus van semi-permeabele wanden, de lipoid-theorie van E. Overton en H. Meyer een verklaring moet geven. Verder speelt chemische verwantschap bij deze feiten een groote rol. Een dergelijk geval vinden we bij schimmels, die soms in buitengewoon geconcentreerde oplossingen kunnen leven. Toch treedt geen plasmolyse op. Ook nemen de uiteinden der wortels van planten, die toch een semi-permeabelen wand bezitten, anders op. Kunt u soms in *D. L. N.* een boekje vermelden waar bovengenoemde theorie in besproken wordt?

D. J. W. KREULEN.

De *lipoid-theorie* van Overton houdt in, dat de buitenste laag van het protoplasma bestaat uit een stof, die vet-eigenschappen vertoont, zoodat er stoffen in oplossen, die ook in vetten oplossen. Zulke stoffen kunnen door hun oplosbaarheid in het protoplasma-laagje de cel binnendringen onafhankelijk van de osmotische omstandigheden. Deze theorie vindt u besproken in de werken van Overton verschenen in de geschriften van de *Naturforschenden Gesellschaft in Zürich* 1895, 1896 u. 1899; en in zijn *Studien über die Narkose* (Jena 1901) en verder in Höber, *Physikalische Chemie der Zelle und der Gewebe*, 2e dr. Deze theorie wordt volstrekt niet meer algemeen aangenomen. De bekendste bestrijders zijn de beroemde Amerikanen Loeb en Osterhout; de proeven van den laatste, welke rechtstreeks tegen de theorie van Overton pleiten, vindt u in het kort besproken in zijn artikel in *Plant World* 1913 en verder in de *Botanical Gazette* van 1906-1916 en *Science* van diezelfde jaren; *Zeitschr. f. physikal. Chemie* 1909, enz.

J. Hs.